

WYMAGANIA EDUKACYJNE (PLAN WYNIKOWY) przedmiotu BIZNES I ZARZĄDZANIE POZIOM PODSTAWOWY
klasa I rok szk. 2023/2024
SZKOŁA: III Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Tarnowie

Przedstawiony plan wymagań edukacyjnych (plan wynikowy) przeznaczony jest dla klasy I liceum ogólnokształcącego, realizującej program przedmiotu BIZNES I ZARZĄDZANIE na poziomie podstawowym, opracowany przez Piotra Kura w oparciu o podręcznik Wydawnictw Szkolnych i Pedagogicznych: Kawczyńska-Kiełbasa E., Biznes i zarządzanie t.1., wydany w 2023 roku.

Wymagania odpowiadające poszczególnym stopniom szkolnym są skorelowane z przedmiotowym systemem oceniania oraz WSO w 3 LO.

Plan wynikowy zakłada, że uczeń, aby otrzymać daną ocenę, powinien mieć ukształtowane również umiejętności zapisane w wymaganiach na ocenę niższą.

Nr	Temat z podręcznika	Zakres rzeczowy	WYMAGANIA EDUKACYJNE				
			konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
			uczeń:	uczeń spełnia wymagania konieczne, a także:	uczeń spełnia wymagania podstawowe, a także:	uczeń spełnia wymagania rozszerzone, a także:	uczeń spełnia wymagania dopełniające, a także:
1	Kształtowanie kompetencji przedsiębiorczości	- wprowadzenie do tematu nr 1 - znaczenie przedsiębiorczości dla gospodarki - przedsiębiorczość jako kompetencja - analiza SWOT własnych kompetencji - doskonalenie swoich kompetencji	- definiuje pojęcie przedsiębiorczości - wymienia cechy osoby przedsiębiorczej - rozumie, na czym polega analiza SWOT	- wyjaśnia zależności między wiedzą, umiejętnościami i postawami związanymi z kompetencjami przedsiębiorczymi - rozumie, jak przedsiębiorczość wpływa na gospodarkę rynkową - dostrzega różnice między przedsiębiorczością w wymiarze psychologicznym i ekonomicznym	- przeprowadza analizę SWOT i samodzielnie interpretuje jej wyniki - wie, jak doskonalić kompetencje przedsiębiorcze - wyjaśnia, jakie znaczenie mają czynniki produkcji dla kształtowania postawy przedsiębiorczej	- prezentuje propozycje własnych cech, umiejętności i postaw osoby przedsiębiorczej - dokonuje analizy SWOT w odniesieniu do różnych podmiotów np. uczelni wyższej, na którą uczeń planuje się dostać	- samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady - prezentuje własne stanowisko z uzasadnieniem np. na temat niebezpieczeństw związanych z błędną interpretacją przedsiębiorczości
2	Komunikatywność	- wprowadzenie do tematu nr 2 - rola komunikatywności	wyjaśnia, czym jest komunikatywność	rozumie znaczenie komunikatywności dla rozwoju postawy	wskazuje metody pokonywania barier komunikacyjnych	omawia, w jaki sposób prowadzić skutecznie	samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku

		- komunikacja werbalna i niewerbalna - sposoby rozwiązywania konfliktów	- dostrzega różnice między komunikacją werbalną i niewerbalną - wskazuje źródła konfliktów i wskazuje metody rozwiązywania konfliktów	przedsiębiorczej - podaje przykłady barier komunikacyjnych - dostrzega znaczenie komunikacji werbalnej i niewerbalnej w codziennym życiu	wie, jaki rodzaj rozwiązywania konfliktów jest najefektywniejszy i uzasadnia dlaczego	negocjacje - prezentuje przykłady zasad skutecznej komunikacji w praktyce - stosuje różne formy komunikacji i autoprezentacji	przykłady - prezentuje własne stanowisko na temat skuteczności negocjacji, mediacji i arbitrażu - wskazuje najczęściej występujące błędy we wzajemnej komunikacji i omawia, jak im zapobiegać
3	Umiejętność - ci radzenia sobie w różnych sytuacjach życiowych	- wprowadzenie do tematu nr 3 - zachowania asertywne - obrona przed manipulacją - stres a dobrostan psychiczny - empatia	- wie, że asertywność to nie tylko mówienie „nie” - rozumie, że manipulacja jest postawą negatywną - wyjaśnia, czym jest dobrostan psychiczny - dostrzega, że empatia pozwala lepiej zrozumieć innych	- omawia zachowania asertywne - wskazuje przykładowe techniki manipulacyjne - wie, czym jest dobry i zły stres - rozumie, że empatia pomaga w pracy zawodowej i biznesie	- wyjaśnia, jak skutecznie bronić się przed manipulacją - wie, jak troszczyć się o własny dobrostan psychiczny - wskazuje na znaczenie aktywnego słuchania	- wyjaśnia na przykładach, jakie są skutki stresu i jak z nim skutecznie walczyć - podaje na przykładach przykłady manipulacji w życiu	- samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady - prezentuje własne stanowisko na temat sposobów obrony przed manipulacją - angażuje się w dyskusje i aktywizuje do niej innych uczniów
4	Praca zespołowa	- wprowadzenie do tematu nr 4 - charakterystyka pracy zespołowej - budowanie zespołu - zarządzanie czasem pracy indywidualnej i zespołowej - metody efektywnego zarządzania czasem	- potrafi wymienić przykładowe wady i zalety pracy zespołowej - wie, że zarządzanie czasem przynosi wiele korzyści - przedstawia etapy podejmowania	- potrafi wskazać czynniki, które składają się na sukces pracy zespołowej i indywidualnej - rozumie, jakie bariery przeszkadzają w budowaniu zespołu - wskazuje najważniejsze elementy zarządzania czasem	- wie, czym jest optymalizacja w pracy - wyjaśnia na przykładzie, jak działa macierz Eisenhowera - zna metody zarządzania czasem - wie, co przeszkadza w podejmowaniu decyzji	- analizuje i wyjaśnia różnice w efektywności pracy wynikające ze specyfiki pracy zespołowej i indywidualnej - wyjaśnia na przykładach, która metoda	- samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady - prezentuje przykładowy plan podziału zadań w realizowanym szkolnym projekcie lub przedsięwzięciu

			decyzji			zarządzania czasem jest najefektywniejsza	• wie, jak pokonywać bariery decyzyjne i efektywnie motywować siebie i innych do pracy
5	Kreatywne myślenie i innowacje	• wprowadzenie do tematu nr 5 • metody kreatywnego myślenia • innowacyjność	• wie, że kreatywność to twórcze przeobrażanie zastanej rzeczywistości • wymienia i krótko opisuje techniki kreatywnego myślenia • rozumie, że innowacyjność to wprowadzanie nowości na rynek	• omawia jedną z technik kreatywnego myślenia na przykładzie z życia • wymienia przykłady źródeł innowacji	• wskazuje różnice i podobieństwa między różnymi technikami kreatywnego myślenia • rozumie, co wpływa na innowacyjność i rozróżnia innowacje procesowe oraz produktowe	• omawia na przykładach, jak innowacje pozwalają budować przewagę konkurencyjne przedsiębiorstw • rozumie, jak kreatywność wpływa na biznes	• samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady • wskazuje przykłady innowacyjnych produktów i usług i łączy je z kreatywnym myśleniem
6	Specyfika projektu	• wprowadzenie do tematu nr 6 • etapy projektu	• wyjaśnia istotę projektu • rozróżnia projekt od procesu • wskazuje etapy projektu	• opisuje poszczególne etapy projektu	• na wybranym przykładzie opisuje szczegółowo przynajmniej jeden etap projektu • wie i rozumie, jaką odpowiedzialność • za projekt ponosi kierownik projektu i wskazuje jego główne zadania	• planuje przykładowy projekt oraz wie, jak przygotować harmonogram	• samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady • przedstawia możliwe problemy, które mogą wystąpić na różnych etapach realizacji projektu i proponuje środki zaradcze
7	Technika SMART w definiowaniu celów projektu	• wprowadzenie do tematu nr 7 • technika SMART • zastosowanie techniki SMART w życiu codziennym	• rozumie, na czym polega metoda SMART	• wyjaśnia na przykładzie, na czym polega metoda SMART	• określa cele projektu za pomocą metody SMART • wie, na czym polega metoda SMARTer	• szczegółowo analizuje poszczególne punkty metody SMART oraz SMARTer	• samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady • wykorzystuje zasadę 6W przy określaniu

						oraz proponuje przykłady ich wykorzystania w planowaniu np. własnej kariery zawodowej	celów projektów społecznych i biznesowych
8	Budżet w projekcie	- wprowadzenie do tematu nr 8 - metody planowania budżetu - monitorowanie wykonania budżetu	- wyjaśnia, czym jest budżet w projekcie - przedstawia etapy planowania budżetu	- wie, jakie znaczenie ma monitorowanie budżetu - wyjaśnia, czym są przesunięcia (korekty) w budżecie	- omawia przyczyny przesunięć w budżecie - analizuje na przykładzie wybrany etap planowania budżetu	- szczegółowo analizuje poszczególne etapy planowania budżetu - samodzielnie wykonuje prosty przykładowy budżet projektu lub przedsięwzięcia	- samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady - dyskutuje na temat skutków jakie powodują przesunięcia w budżecie i zwraca uwagę na dobór zasobów do wykonywanego projektu - przedstawia możliwe źródła finansowania projektu
9	Sprawozdanie z zadania projektowego i analiza ryzyka w projekcie	- wprowadzenie do tematu nr 9 - sprawozdanie z zadania projektowego - analiza ryzyka w projekcie	- wyjaśnia z jakich punktów składa się raport końcowy - rozumie, czym jest ryzyko w projekcie	- potrafi wskazać etapy analizy ryzyka i metody zarządzania ryzykiem w projekcie - wie, jakie punkty wchodzi w skład przykładowego sprawozdania	zna i rozumie źródła ryzyka i wie na czym polega zarządzanie ryzykiem w projekcie	- przygotowuje przykładowe sprawozdanie z realizacji projektu - wskazuje, jakie przykładowe załączniki należy zamieścić - prezentuje na przykładzie jedną z metod przeprowadzania analizy ryzyka	- samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady - wie jakie znaczenie przy oszacowaniu ryzyka mają takie nauki, jak np. ekonometria czy statystyka - proponuje własne pomysły i rozwiązania na niwelowanie ryzyka w wybranych projektach

10	Przedsiębiorczość a rozwój społeczno-gospodarczy	- wprowadzenie do tematu nr 17 (<i>tematy oznaczone w podręczniku 10-16 obejmują zakres rozszerzony</i>) - klasyfikacja przedsiębiorców - czynniki gospodarcze stymulujące lub hamujące rozwój przedsiębiorczości	- wie i wyjaśnia, jak się klasyfikuje przedsiębiorców - zna podstawowe czynniki stymulujące i blokujące rozwój przedsiębiorczości - wymienia przynajmniej jedną instytucję państwową, której zadaniem jest wspieranie i promowanie przedsiębiorczości	- wyjaśnia zależności między rozwojem przedsiębiorczości i rozwojem gospodarczym regionu i kraju - rozumie, że działalność gospodarcza to zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana w imieniu własnym i w sposób ciągły - wyjaśnia, na czym polega wyodrębnienie prawne, ekonomiczne, terytorialne i organizacyjne przedsiębiorstwa	- wymienia wszystkie omówione instytucje wspierające przedsiębiorczość i krótko opisuje ich zadania - omawia na przykładach, jakie znaczenie dla gospodarki mają wybrane czynniki stymulujące lub hamujące rozwój przedsiębiorczości	- wyjaśnia, czym się różnią aktywa od pasywów - precyzyjnie określa znaczenie 5rzedsiębiorczość i w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju lub regionu - wie i rozumie jakie znaczenie dla rozwoju 5rzedsiębiorczość i mają też business center club, akademickie inkubatory 5rzedsiębiorczość i czy aniołowie biznesu.	- wskazuje różnice i podobieństwa między różnymi formami przedsiębiorstw - inicjuje dyskusję na temat przyczyn wysokiego wskaźnika mikroprzedsiębiorstw w Polsce - omawia bariery wejścia na rynek dla tzw. start-upów i inicjuje dyskusję na temat ich znaczenia w gospodarce
11	Fundamentalne wartości gospodarki rynkowej	- wprowadzenie do tematu nr 18 - charakterystyka gospodarki rynkowej - filary gospodarki rynkowej - ograniczenia wolności gospodarczej - zalety i wady gospodarki rynkowej	- wymienia główne filary rynku oraz podstawowe cechy gospodarki rynkowej - wie, że takie filary jak wolność, własność i konkurencja podlegają ochronie prawnej w Konstytucji RP	opisuje szczegółowo przynajmniej jedną cechę gospodarki rynkowej i jeden filar rynku	- wskazuje na najważniejsze zalety i wady gospodarki rynkowej, rozumie znaczenie oparcia gospodarki na wolności gospodarczej, własności prywatnej i uczciwej konkurencji - szczegółowo omawia wszystkie filary rynku wraz z przykładami	- wyjaśnia, jakie konsekwencje może przynieść ograniczanie swobody działalności gospodarczej - analizuje i omawia wszystkie cechy gospodarki rynkowej - wie i rozumie, do jakich skutków doprowadziły	- samodzielnie na przykładach historycznych dokonuje analizy porównawczej między gospodarką rynkową a centralnie planowaną - inicjuje dyskusję na temat przyczyn upadków gospodarek centralnie planowanych w Europie po 1989 roku

						gospodarki centralnie planowane	
12	Rodzaje rynków i ich funkcje	- wprowadzenie do tematu nr 19 - klasyfikacja rynków - funkcje rynku	wyjaśnia, czym jest rynek i przedstawia funkcje rynku w gospodarce	- zna kryteria klasyfikacji rynku i wyjaśnia przynajmniej jedno kryterium klasyfikacji rynku - wie i rozumie, czym jest popyt, podaż i cena	- podaje przykłady wszystkich wymienionych kryteriów podziałów rynku - szczegółowo omawia wszystkie funkcje rynku - wie, że popyt, podaż i cena to najważniejsze mechanizmy rynkowe	- omawia wszystkich uczestników rynku - podaje przykłady różnych rynków i wskazuje na różnice i podobieństwa między nimi, oraz bariery wejścia na te rynki	- samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady - wyjaśnia na czym polega „niewidzialna ręka rynku” oraz dostrzega różne patologie rynkowe takie jak np. szara strefa czy nieuczciwa konkurencja
13	Podmioty gospodarki rynkowej	- wprowadzenie do tematu nr 20 - zależności między podmiotami gospodarki rynkowej	wymienia wszystkie rodzaje podmiotów gospodarki rynkowej	wyjaśnia podstawowe zależności między podmiotami gospodarki rynkowej	omawia szczegółowo wszystkie podmioty gospodarcze i ich najważniejsze funkcje w gospodarce	- wie, że najważniejsze podmioty to przedsiębiorstwa i gospodarstwa domowe i wyjaśnia na przykładach w jaki sposób ich kondycja wpływa na stan państwa - wyjaśnia, jakie są źródła finansowania oraz najważniejsze wydatki wszystkich podmiotów gospodarczych	- samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady - dostrzega pomocniczą funkcję organizacji pozarządowych i potrafi przedstawić przykłady fundacji i stowarzyszeń wspierających państwo i obywateli
14	Prawo popytu i	wprowadzenie do tematu nr 21	wyjaśnia na prostych	omawia podział popytu ze względu na zakres	wymienia wszystkie determinanty popytu	graficznie przedstawia	samodzielnie analizuje i interpretuje

	podaży. Czynniki kształtujące popyt i podaż	• rodzaje popytu • prawo popytu • czynniki kształtujące popyt • rodzaje podaży • prawo podaży • determinanty podaży	przykładach, jak działa prawo popytu i prawo podaży • podaje przynajmniej po jednym czynnikiem wpływającym na popyt oraz podaż	popytu i rodzaj potrzeb • omawia i podaje przykład przynajmniej jednego paradoksu ekonomicznego • wymienia najważniejsze rodzaje podaży • wskazuje na podstawowe zależności między popytem i podażą	oraz podaży • dostrzega pozacenowe czynniki wpływające na wielkość popytu oraz strukturę podaży • zna i rozumie, jak działa zasada ceteris paribus	zależności między popytem oraz podażą • omawia wszystkie wyjątki od prawa popytu i podaży i podaje do nich przykłady	podane w podręczniku przykłady • przedstawia analizę przyczyn oraz skutków występowania paradoksów ekonomicznych • aktywnie dyskutuje np. na temat poglądu, że w dzisiejszej gospodarce rynkowej coraz częściej podaż kreuje popyt (podaje argumenty za i przeciw) • wyznacza punkt równowagi rynkowej jako punkt przecięcia krzywej popytu i krzywej podaży
15	Prawa konsumenta	• wprowadzenie do tematu nr 22 • konsument • umowa konsumencka • prawa konsumenta • instytucje broniące praw konsumenta • składanie reklamacji • rękojmia i gwarancja • zwrot towarów bez wad • pismo reklamacyjne	• wie, kim jest konsument • zna i rozumie podstawowe rodzaje praw konsumenta • potrafi wymienić najważniejsze instytucje konsumenckie • wie, co to jest gwarancja i rękojmia	• odróżnia konsumenta od nabywcy • zna podstawowe kompetencje instytucji konsumenckich • odróżnia reklamację z tytułu gwarancji od reklamacji z tytułu rękojmi • jest krytyczny wobec ofert rynkowych, reklam i informacji o towarach i usługach • wie, że obowiązkiem sprzedawcy jest przyjąć reklamację od konsumenta	• rozumie, na czym polega różnica między wadami fizycznymi oraz prawnymi • wyjaśnia, jak się składa reklamację z tytułu gwarancji i z tytułu rękojmi • sporządza przykładową reklamację	• precyzyjnie tłumaczy zasady dokonywania zwrotu towaru bez wad • rozumie, na czym polega uchylanie się od załatwiania reklamacji i jakie niesie za sobą konsekwencje dla sprzedawcy i konsumenta	• samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady • wskazuje na podstawowe błędy jakie popełniają konsumenci • aktywnie bierze udział lub jest głównym inicjatorem projektu Dzień konsumenta • podaje przykłady nieuczciwych praktyk stosowanych zarówno przez sprzedawców,

							jak i konsumentów
16	Parametry charakteryzujące gospodarkę	- wprowadzenie do tematu nr 23 - PKB - stopa wzrostu PKB - PKB per capita - wskaźnik inflacji - wskaźnik bezrobocia - wskaźnik zatrudnienia	krótko wyjaśnia, co to są PKB, wskaźniki inflacji, bezrobocia oraz zatrudnienia	- dostrzega różnicę między PKB a PKB per capita i wyjaśnia, czym charakteryzuje się stopa wzrostu PKB - dostrzega zależności między bezrobociem a wskaźnikiem zatrudnienia	- omawia rodzaje inflacji i bezrobocia i wskazuje na ich główne przyczyny - wyjaśnia, o czym świadczy wzrost lub spadek PKB przez dwa kolejne kwartały	- interpretuje dane statystyczne na temat PKB, inflacji, bezrobocia i zatrudnienia - rozumie główne założenia metody obliczania PKB	- wskazuje na inne parametry gospodarcze, dzięki którym możliwa jest pełniejsza ocena danej gospodarki - omawia zależności między inflacją a bezrobociem na przykładzie transformacji gospodarczej w Polsce na przełomie lat 80. i 90. XX wieku
17	Budżet państwa i jednostek terytorialnych	- wprowadzenie do tematu nr 24 - zasady budżetu państwa - dochody budżetowe - wydatki budżetowe - wydatki z budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego - deficyt budżetowy i dług publiczny	- wyjaśnia, czym jest budżet państwa - wie, że głównym źródłem dochodów budżetu państwa są podatki - podaje przykładowe wydatki państwa - wie, co to jest deficyt budżetowy i dług publiczny	- omawia rolę budżetu państwa oraz zasady budżetowe - podaje przynajmniej po jednym przykładzie dochodów podatkowych i niepodatkowych budżetu państwa - zna i omawia klasyfikację COFOG - wskazuje na podstawowe różnice między budżetem państwa a budżetem jednostek samorządu terytorialnego - rozumie zależności między długiem publicznym a deficytem budżetowym	- potrafi wymienić wszystkie główne źródła dochodów państwa i jednostek samorządowych - wyjaśnia celowość głównych wydatków państwa oraz jednostek samorządowych - omawia różnice między dotacjami a subwencjami - podaje konkretne przykłady dotacji i subwencji - podaje przyczyny wzrostu długu publicznego i powstawania deficytu budżetowego	- dostrzega znaczenie funduszy unijnych i omawia na przykładach ich wpływ na gospodarkę - wyjaśnia znaczenie konieczności przestrzegania limitu długu publicznego i deficytu budżetowego	- samodzielnie na przykładach dokonuje analizy budżetu państwa oraz jednostek samorządowych - formułuje wnioski i rekomendacje odnośnie konieczności zwiększenia lub zmniejszenia wydatków - inicjuje i prowadzi dyskusję, debatę na temat znaczenia budżetu państwa dla konsumentów i przedsiębiorców - podaje przykłady wspierania przez budżet państwa konsumentów oraz

							firm i ocenia zasadność tego wsparcia
18	Podmioty polityki społecznej	- wprowadzenie do tematu nr 25 - cele polityki społecznej - podmioty polityki społecznej	- wie i rozumie, że polityka społeczna ma duży wpływ na prawidłowe funkcjonowania państwa - wskazuje 3 główne cele polityki społecznej - potrafi wymienić przynajmniej jeden krajowy i międzynarodowy podmiot społeczny	- dostrzega główne problemy społeczne w Polsce - krótko omawia cele polityki społecznej - wyjaśnia funkcje wybranych podmiotów społecznych	- dostrzega i omawia wszystkie obszary polityki społecznej - wie, że inwestowanie w człowieka to najefektywniejsze narzędzie aktywizacji i rozwoju społecznego - wyjaśnia funkcje i przykładowe zadania podmiotów społecznych	- dostrzega rolę i znaczenie organizacji pozarządowych - proponuje rozwiązania dla wybranych problemów społecznych	- wyjaśnia różnice i zasadność stosowania różnych rodzajów polityk społecznych - analizuje przyczyny i skutki problemów społecznych na wybranych przykładach - interpretuje wskaźnik Giniego i wyjaśnia znaczenie nierówności społecznych
19	Patriotyzm ekono- miczny	- wprowadzenie do tematu nr 26 - patriotyzm konsumencki i gospodarczy - pozytywny wpływ patriotyzmu gospodarczego na rozwój gospodarczy - polskie produkty	- wie i rozumie, że patriotyzm ekonomiczny przynosi wiele korzyści - potrafi rozpoznać polski produkt	- dostrzega różnice między patriotyzmem konsumenckim i gospodarczym - wyjaśnia, kim jest świadomy konsument - potrafi podać prefiksy innych niż polskie produkty	- wskazuje korzyści oraz wyzwania związane z patriotyzmem ekonomicznym - wie, jak dokonać świadomych wyborów konsumenckich	- podaje przykłady polskich produktów, które osiągnęły sukces w kraju i na świecie - wyjaśnia, jakie znaczenie ma patriotyzm ekonomiczny w czasach globalizacji	- samodzielnie analizuje i interpretuje podane w podręczniku przykłady - podaje przykłady polskich hitów eksportowych oraz głównych odbiorców polskiego eksportu - dostrzega trendy gospodarcze np. protekcjonizm i podaje ich przykłady